

„A közoktatásvezetők képzése” (Dr. Bosch Márta), „A Felnőttképzési Szakmai Tanácsadó Testület szerepe a felnőttképzés korszerűsítésében” (Pinczésné Dr. Palásthy Ildikó), „Pedagógus, andragógus szerepek az élethosszig tartó tanuló körében” (Kraiciné Dr. Szokoly Mária), „Tanulás-tanítás az életen át. Felnőttoktatói tapasztalatok az EU-ban és Magyarországon” (Dr. habil Kálmán Anikó).

Megismerhettük a pedagógusok háza és a pedagógusszövetségek felnőttnevelési elképzeléseit, metodikáit, a fórumbeszélgetéseken jövőképek rajzolódtak ki. Az iskolalátogatás a prosperáló szakképzés gyakorlatáról győzte meg az érdeklődőket. Kellemes színfoltja volt a találkozónak az ismerkedési és a szanzonest, – ezt a város pedagógusai prezentálták –, vagy a zenei köszöntő a művésztanárok közreműködésével. Ajándékként kapták a résztvevők a Magyar Pedagógiai Társaság Fiúkfalva című kötetét.

A főiskola Felnőttképzési Intézete a két nemzetközi konferencia megrendezésével is igazolta, hogy nyitott, innovatív, együttműködő a korszerű képzési formák kidolgozásában, a felnőttképzési módszerek alkalmazásában, a rendezvényszervezésben, a vendégfogadásban és a szakmai, emberi kapcsolatok fejlesztésében és ápolásában. Az éves tevékenységünket is érdemes áttekinteni, hiszen szerepel benne a svéd és a kanadai nagykövetség napja, a közéleti szalon bemutatkozása, a tudomány napja, könyvbemutatók, könyvkiadók módszertani rendezvényei, szakirányú továbbképzések, tanfolyamok, a tanszékek metodikai továbbképzései, szatmári-partiumi, határon átnyúló képzések.

Elismerésre méltó a partnerkapcsolatok köre, akik segítik a rendezvények sikerét. Példaértékű a Felnőttképzési Tanács tagjainak munkája is, akik szakmai tanácsaikkal támogatják a tartalmas programterv kialakítását. Új felsőfokú szakképzések bevezetését is tervezi az intézet, amely a turizmus, az idegenforgalom irányába orientálja az érdeklődőket, illetőleg szabadon választható stúdiumokban a főiskolai hallgatókat. Jól érzékelik, hogy a piacképesség, a tudás új típusú értelmezése jelentheti a továbbképzés feltételeit.

Az előadások közös gondolataként jelent meg az új pedagógus arculat kialakításának igénye, a tudás, a technológia és az információ menedzselése, együttműködés másokkal szervezeti, európai és globális szinten. Jelentősnek ítélik az élethosszig tartó tanulásban a pedagógusok szerepváltozásait és ezekhez tartozó kompetenciákat (kommunikáció, döntésképeség, problémamegoldás, alkalmazkodóképesség, önfejlesztés, stratégiai látásmód). A kihívások és válaszok együtt jelentek meg a szakmai munkában.

KOVÁTSNÉ dr. NÉMETH MÁRIA

A Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar
Neveléstudományi Intézetének igazgatója

Az olvasás apológiája Erdélyi Margit: „*Olvasás és olvasat*”

A könyv témája nagyon aktuális, benne a szerző kutatásainak azon eredményeit teszi közzé, amelyek korunk egyik legégetőbb kérdésköréről, az olvasás, az olvasni tudás, a szövegértő olvasás problémáiról szólnak. Nem véletlen, hogy az elmúlt évtizedekben a szakemberek figyelme az olvasástanítás, -tudás gondjaira irányul, hiszen a felmérések alapján is egyértelmű-

en tudott szakmai körökben és társadalmi köztérben egyaránt, hogy erősen terjedőben van a funkcionális analfabetizmus. Ennek kétirányú indokoltságát véli látni a kutató: egyfelől az internet-„olvasás” terjedése, s általa másféle kihívások elfogadása az olvasórétegek számára; másfelől pedig az oktatásban, tanulási folyamatokban fellépő zavarok, hiányosságok okozzák a fennálló helyzetet.

A szerző hangsúlyt ad annak az aktuális állapotnak, amely az internet pozitívumait és negatívumait egyaránt látatja, s egyúttal valamennyi vonatkozó tényező hatását is bemutatja az emberi személyiségre nézve. Arra int, hogy a legmodernebb eszközök felhasználása mellett továbbra is óriási jelentősége van az „új-régi” művelődésnek: „Érték- és mértéktartásunknak eddig is volt egy szelíd diktátuma: ne dobjuk el a klasszikus művelődés és műveltség bevált eszközeit, a könyveket; ne hanyagoljuk el a valódi olvasást, hiszen emberközeli közegében elmerülve visszanyerhetjük állandóan áhított egyensúlyérzetünket ebben a világban.” (7.) Erdélyi Margit joggal említi meg azt az örvendetes tendenciát, hogy napjaink olvasója egyre több lehetőséget kap az információszerzésre hagyományos értelemben is, mert az internet, a televízió, a rádió stb. mellett egyre több lap- és folyóirat kínálja magát olvasásra, s „egyre több kiadvány vállalja mind a klasszikus, mind a kortárs irodalom (újra)megjelentetését, egyre több a szép és értékes könyv a piacon.” (8.)

Az *első fejezet az olvasás modusairól* szól, amelyek több tudományág által vizsgálva jelenthetnek eredményességet. A nyelv- és irodalomtudomány, a pszichológia, a szociálpedagógia szükségszerű jelenléte az olvasástanulás intencióiban még egyéb tudományterületek konklúzióival is megerősíti az olvasástanítás/-tanulás eredményes vagy hiátusokat felmutató módozatait. Gondolunk itt a szociolingvisztika, a recepcióelméletek újszerű kutatásaira s ezek termékeny hatására főleg a szövegértő olvasás fejlesztésében. Az olvasó párbeszéde az olvasott szöveggel részben gazdag háttérismeret függvénye lehet, részben a különböző karakterű olvasatok alapozásaként is érvényesülhet, úgymint az értő, értelmező, kritikus vagy kreatív olvasás érdemi dialógusaként.

A második fejezet címe: „*A nyelvi tudatosság az olvasás szolgálatában*” sejteti az olvasóval, hogy a kutató törvényszerűen az interdiszciplinaritás, a tudományok közötti folyamatos átjárás területeit is kénytelen figyelembe venni. A minél bőségeesebb forrásanyag, a minél tágabb körben megszólított tudományterületek elősegíthetik az egyértelműbb diagnózist, a problémák világosabb megfogalmazását, s a mindenkor elvárt teendők, jobbitó technikák megszületését. A nyelvtudomány, az irodalomtudomány, a kommunikációtan, a pszichológia, a szociológia, a kulturális antropológia, a pedagógia, sőt más tudományok is, sajátos szempontú vizsgálataikkal cáfolatokat és bizonyításokat prezentálnak a legfontosabb cél érdekében, hogy a mai kor embere (gyermek és felnőttje is), ne a funkcionális analfabéta státusába jusson el. Éppen ellenkezőleg: nyelvi tudatossága által, a létjogosult olvasási módszerek segítségével motivált, értő, gyakorlott olvasóvá váljék. Ez a helyzet ugyanis befolyásolja világlátását, helyzetét a társadalomban, a munkapiacra, felkészültségét a tudásfajta tekintetében. Az ismeretkört tágítva az írás és számolás igen lényeges összefüggéseivel kell számolnunk, s nem csupán a humán műveltségterületek komplexitását és kompaktságát hangsúlyozva, hanem továbblépve, hogy a kor bármely értelmiségijének nyitott gondolkodását motiváljuk és támogassuk.

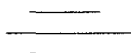
Erdélyi Margit az „*Olvasás és szövegértés*” című fejezetében még inkább elmélyül a problémakör diagnózisai és a teendők megfogalmazásában. Az OECD, PISA s egyéb felmérések eredményeit is felhasználja azzal a szándékkal, hogy a tények függvényében vázolja a szövegértéssel kapcsolatos pragmatikus elvárásokat mind az olvasástanítás, mind pedig az olvasástanulás terén. Kitér részletesen a folyamatok óhatatlan érvényesítésére, a gondolkodás és beszéd fejlettségére, az utóbbi kapcsán fontosnak tartja a hallás, a beszédészlelés, a beszédmegértés, az asszociációk, majd a verbális és vizuális emlékezet jelentőségét. Fontosnak tartja a hangos és néma olvasás történetében beállt változásokat, a beszédtechnikán, illetve a szöveg-

értésen belüli funkciójukat, s mindezeknek hangsúlyt ad az iskola különböző szintjein alkalmazott módszerek kivitelezéseinek vázlatában. E soklépcsős tevékenység többféle eljárás, hozzáállás, tudásanyag, információ hordozója egyben; hiszen nem csupán nyelvi és irodalmi tananyaggal, hanem bármely tantárgy anyagával manipulálhatunk e folyamatban.

A negyedik fejezetben „*Olvadás és olvasat*” címen találunk olyan írásokat, amelyek a legfrissebb kutatásokat, legidősebb kiadványokat vizsgálják. A tanulmányok elsődleges üzenete az olvasnitudás támogatása, az újraolvasás hozadékának tudatosítása, majd a nyelv- és irodalom elválaszthatatlan összhangja az olvasás szolgálatába állítva. Erdélyi Margit egyetemi tanárként is hangsúlyozza a gyermekirodalom óriási jelentőségét a gyermek, az ifjú, sőt a felnőtt nevelődésében vagy nevelési eszközeiben. A tudományos igényességgel megírt könyvekről hasonló igényességgel készített a szerző fontos analíziseket, írt le igen érdekes analógiákat és asszociációkat, ezért – úgy látjuk –, hogy e könyv elsősorban az olvasás égetően fontos problémáinak megoldása érdekében föltétlenül elnyeri a szakma elismerését.

Erdélyi Margit könyvének mondanivalója különösen idősebb a 21. század értelmiségije számára, hiszen elsősorban éppen az ő teendőikre hívja fel a figyelmet két külön világnak kezelhető kérdéskörben: egyik az olvasástanulás, a másik pedig az olvasat szférájába tartozó interpretációk, az *olvadás és újraolvasás* által kiteljesítettek lehetséges számbavételei. Az olvasás, a könyv szeretetére motiváló kiadvány a szerző vonzó stílusa miatt is maradandó élményt nyújt sok értő olvasó számára.

Erdélyi Margit: *Olvadás és olvasat*. Sopron: Nyugat-Magyarországi Egyetem – Benedek Elek Pedagógiai Kar, 2008, ISBN 978-963-9364-96-7

DR. B. FEJES KATALIN
egyetemi docens
SZTE Bölcsészettudományi Kar
Szeged

V. Raisz Rózsa: Aki megszelídítette a magyar mondatot (Dolgozatok Mikszáth Kálmán stílusáról)

Beszédes a könyv metaforikus címe, a magyar nyelvet és irodalmat oktató kollégáimnak először mégis az alcímről szólok. Ez árulja el ugyanis pontosabban, hogy milyen típusú könyvet vehet kezébe az olvasó. Elég csak belelapozni a műbe, megkeresni a szerzőnek a témával kapcsolatos publikációs jegyzékét, és máris kiderül, hogy részekből építkező műről van szó. Olyanról, amelyhez az anyagot a szerzőnek egész (szakmai) életén át összerakosgatott „kincese” adják. Láthatjuk, hogy a könyv íróját már 1961-ben is foglalkoztatta Mikszáth stílusa, és 2007-ből is szerepel tanulmány a publikációk között. Vagyis kiérlelt gondolatok gyűjteménye a tanulmánykötet.

Kellően megalapozott, kiérlelt gondolatokra pedig nagy szüksége van a napjainkban irodalmat tanító tanárnak. Ahhoz, hogy ebben az erkölcsileg szétzilálódott világban tartós értéket közvetíthessünk tanítványainknak, meg kell tartanunk oktatásunkban azokat az íróinkat,